

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

וא"ו תשרי, ה'תשל"ה

חלק ג – יוצא לאור לש"פ האזינו, י"ג תשרי, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ האזינו, י"ג תשרי הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שלישי מהתוועדות וא"ו תשרי ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם – התוועדות חלק עח הנמצא בדפוס). חלק ראשון י"ל לש"פ וילך, וא"ו תשרי, חלק שני ליום הכיפורים.

*

בתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום "בשם השם" יא תשרי, ה'תשפ"ג,
שנת הקהל,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2022 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבנ"ם זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. מחרת יום הכיפורים, בשם השם, ה'תשפ"ג, שנת הקהל – מאה ועשרים שנה.

שהחיינו וקיימנו והגיענו

הננו שמחים לבשר
כי ניתן להשיג את הספר

תורת מנחם כרך עח

הכולל את מאמרי רא"ה ושיחות קודש
מראש השנה עד ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מבה"ח מבת ה'תשל"ה

*

כן ניתן להשיג את ע"ז כרכים הראשונים
ואת סדרת ספרי המאמרים תשי"א – תשל"ו

בחנויות הספרים המובחרות
ובחנוות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

www.lahak.org

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610; באה"ק 018-9606-03

כב. וכאן המקום גם להעיר עוד הפעם אודות בלבול גדול שנעשה עתה בנוגע לגרים:

ובהקדים — מה שקראנו בפרשה של השבת ש"מיני מתברכין כולהו יומין"¹³⁰: "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך"¹³¹, ואז הי' המלך קורא לפניהם כו'¹³², וכאמור בשבת¹³³ שהשתתפות של "גרך אשר בשעריך" נוגעת לכללות המעמד ומצב של "הקהל".

ובכן: צריך להכריז גלוי לעין כל, שהגרים לא יתייראו, ואף אחד אינו פוגע בהם ח"ו; לא רוצים — ולא יכולים — לפגוע ח"ו בגרים, ובודאי שהקב"ה הוא ביחד עמהם, וביחד עם כל אחד מישראל וכל בני, ואדרבה: הגר חביב לפני הקב"ה בכל התוקף ("שטורעם"), ועד למ"ש הרמב"ם בתשובה שלו¹³⁴, שסתם יהודי הוא "בן אברהם יצחק ויעקב", ואילו גר הוא "בנו של מי שאמר והי' העולם"!

ואלו שרוצים לעשות חילוק בין יהודי לגר (שבאמת גם הוא יהודי לכל עניניו) — אין זה מה שאומרים מצד תורה; אין לזה אחיזה בתורת אמת, תורת חיים, הוראה בחיים; זהו דיבור מן השפה ולחוץ, ודברים שאין בהם ממש, שלא יפעלו פעולתם כלל, ובמילא אין בזה ענין של עיניו הגר ח"ו בשם התורה, הלכה בשו"ע, בשם יהדות ובשם אנושיות.

כג. ולהעיר — דרך אגב — שיש לומר שהפסוק "וגרך אשר בשעריך" הוא המקור לדברי הרמב"ם:

בהלכות הקהל כותב הרמב"ם¹³⁵ בנוגע ל"קריאה .. בלשון הקודש": "וגרים שאינן מכירין חייבין להכין לבם ולהקשיב אזנם לשמוע וכו'", היינו, שאע"פ שאינם מבינים כלל (לא רק שאינם יכולים לדבר) לשון הקודש, צריכים גם הם להיות במעמד הקהל.

ואע"פ שנאמר בפסוק¹³¹ "למען ישמעו", ומזה למדים "פרט למדבר ואינו שומע"¹³⁶, היינו, שמי שאינו יכול לשמוע לפי שאין לו חוש השמיעה, אינו בא למעמד הקהל, מ"מ, גר שיש לו אזניים, ויכול לשמוע כל הלשונות, מלבד לשון הקודש, עליו להיות במעמד הקהל.

(134) נדפסה ברמב"ם הוצאת שולזינגער (ג.י. תש"ז) בהוספות לח"א סי"ט. תשובות הרמב"ם (ירושלים, תש"כ) כרך ב סרצ"ג.
(135) הלכות חגיגה פ"ג ה"ו.
(136) חגיגה ג, א.

(130) זח"ב טג, ב. פח, א.
(131) וילך לא, יב.
(132) פרש"י שם, יא.
(133) שיחת ש"פ וילך סכ"ז ואילך (לעיל ע' 45 ואילך).

ויש לומר שהרמב"ם מדייק זה מהפסוק "וגרך אשר בשעריך"¹³⁷:
 מצינו בתורה ב' לשונות: "גרך אשר בקרב מחניך"¹³⁸, ו"גרך אשר
 בשעריך". והחילוק ביניהם — בפשטות: "גרך אשר בקרב מחניך"
 פירושו שכבר נמצא בתוך המחנה, ואילו "גרך אשר בשעריך" פירושו
 שעומד עדיין ב"שער", כיון שזה עתה נתגייר.

והרי ב"הקהל" נאמר "גרך אשר בשעריך", היינו, שזה עתה נתגייר,
 כך, שעדיין אינו יודע לשון קודש.

והענין בזה:

לכאורה, כיון שמדובר אודות קריאה בתורה שנערכת פעם אחת
 בשבע שנים — מהי כ"כ הסכנה אם במעמד זה לא יהי' נוכח הגר,
 שבלאה"כ אינו מבין לשון קודש, ומהו הצורך שיתפוס מקום — בשעה
 שכל ישראל מתאספים ונדחפים בעזרה!?

ואעפ"כ מסופר בחומש — תורה-שבכתב, גם עבור בן חמש
 למקרא — שכאשר משה רבינו צוה שצ"ל "הקהל את העם האנשים
 והנשים והטף", צ"ל גם "גרך אשר בשעריך", ואז יהי' אצל כולם הענין
 ד"שמעו .. ילמדו ויראו .. לעשות גו"¹³¹, ככל הפרטים שישנם
 ב"הקהל".

כד. וכמדובר בארוכה בשבת¹³⁸ אודות הדבר פלא שמצות הקהל
 נאמרה בפרשה זו:

בהתחלת הפרשה מסופר שמשה רבינו אמר "היום מלאו ימי
 ושנותי" (ולכן "לא אוכל עוד לצאת ולבוא", "בדברי תורה .. שנסתמו
 ממנו מסורות ומעיינות החכמה")¹³⁹, "מלאו" דייקא, כמו ש"כלי שרת אין
 מקדשין אלא מלאין"¹⁴⁰, שהו"ע של שלימות — שאז היתה תכלית
 השלימות של משה, שעליו נאמר¹⁴¹ "ותרא אותו כי טוב הוא", ש"כשנולד
 נתמלא הבית כולו אורה"¹⁴², וע"פ הציווי "מעלין בקודש"¹⁴³, מובן,
 שמיום ליום ניתוסף ב"טוב" של משה רבינו, עד שהגיע לתכלית
 השלימות — כאשר "היום מלאו ימי ושנותי". וכמבואר באגרת הקודש¹⁴⁴
 בנוגע ליום ההסתלקות, ש"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי

(140) זבחים פח, א.

(141) שמות ב, ב.

(142) פרש"י עה"פ.

(143) ברכות כח, א. וש"נ.

(144) סז"ך וכ"ח.

(137) ראה גם אג"ק חכ"ט ע' פט בהערה

ד"ה וגרך.

(138) שיחה הנ"ל סט"ז (לעיל ע' 37

ואילך). וש"נ.

(139) שם, ב ובפרש"י.

חיוו" מאיר אז בגלוי — אצל כל אחד מישראל, ועאכו"כ אצל משה, רעיא מהימנא.

ולאחרי שהגיע למעמד ומצב ש"היום מלאו ימי ושנותי" — אזי אמר, שעד"ז צריך להיות אצל בני" הענין ד"מלאו" בתכלית השלימות, ע"י הציווי "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" [כמדובר לעיל בארוכה¹⁴⁵ שזהו המקום היחיד שכוללים גם "טף", וכמ"ש המנחת חינוך¹⁴⁶ שכולל גם תינוק בן יומן], וגם "גרך אשר בשערך".

כה. ועוד ענין שנאמר ביום זה¹⁴⁷: "כתבו לכם את השירה הזאת"¹⁴⁸, שזוהי ה"מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו .. ואע"פ שהניחו לו אבותיו ספר תורה, מצוה לכתוב משלו"¹⁴⁹.

ועל זה כותב הרא"ש¹⁵⁰, ש"האידנא .. מצות עשה .. לכתוב חומשי תורה ומשנה וגמרא ופירושיהם .. כי מצות כתיבת התורה היא ללמוד בה .. וע"י הגמרא והפי' ידע פי' המצוות והדינים על בוריים, ולכן הם הם הספרים שאדם מצווה לכותבם", והיינו, שעכשיו הצורך הוא שיהיו בבית ספרים.

וענין זה קשור עם מבצע בית מלא ספרים:

דובר לעיל¹⁵¹ אודות טענת קרח ש"בית מלא ספרים" יכול להיות תחליף למזוזה¹⁵², וכיון ש"פיקח הי"י"¹⁵³, ומה גם שהתורה מספרת שכך סברו גדולי ישראל — מאתים וחמישים ראשי סנהדראות¹⁵⁴, הרי זה סימן שזוהי סברא חזקה בתורה; אלא שמשנה רבינו, ש"קיבל תורה מסיני"¹⁵⁵, ידע שאין זה תחליף למזוזה.

[ולהעיר מהמבואר בספרים¹⁵⁶ בנוגע לגודל מעלת קרח ומעלת ר"ג ראשי סנהדראות וכו', שאין כאן המקום להאריך בזה, אלא שבעמדנו בעשי"ת ישנו ענין שצריכים לראות — וכיון

(145) ראה שיחה הנ"ל סכ"ו (לעיל ס"ע מבה"ח תמוז תשל"ד סכ"ה (תו"מ חע"ו ע' 357 ואילך). וש"נ.

(146) מצוה תרי"ב. במדב"ר פי"ה, ג. תנחומא קרח ב. (152) יל"ש ר"פ קרח. ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א. (153) פרש"י קרח טז, ז. (154) פרש"י שם, א. (155) אבות רפ"א. (156) ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 187 ואילך. (147) ראה גם לקו"ש חל"ד ע' 187 ואילך. (148) וילך שם, יט. (149) רמב"ם הלי' ס"ת רפ"ז. (150) הלי' קטנות ריש הלי' ס"ת. (151) ראה שיחה ש"פ שלה, כ"ה סיון, וש"נ.

שתורת אמת אומרת כן, במילא רואים — את המעלה של כל אחד מישראל, מבלי הבט באיזה מעמד ומצב עמד כל השנה כולה, ועאכו"כ כשמתקרבים ליוהכ"פ,

— שזהו מה שפועל ששה בתשרי בפשטות: יש דין במסכת בבא בתרא¹⁵⁷ "ניפול הנמצא בין שני שובכות, קרוב לזה שלו קרוב לזה שלו". ובנוגע לעשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, הנה חמשה ימים הראשונים קרובים לר"ה, והחל מששה בתשרי נעשה קרוב ליוהכ"פ —

שאו "עיצומו של יום מכפר"¹⁰⁵, והיינו, שללא נפק"מ מה נעשה עמו עד יוהכ"פ, הנה בבוא יוהכ"פ, "עיצומו של יום מכפר" (חוץ מכרת דיומא¹⁵⁸, אבל מי הוא ששייך לענינים אלו — הרי מדובר אודות תינוק שנשבה לבין העכו"ם¹⁵⁹, שאינו יודע מאומה כו'), שיש בזה עליו אפילו לגבי ר"ה, שבו יש צורך עכ"פ במצות שופר — "ובמה בשופר"¹⁰², שהיא אמנם תקיעה פשוטה, אבל אעפ"כ "מצות היום בשופר"¹⁶⁰, ואילו ביוהכ"פ — "עיצומו של יום מכפר"].

ומזה מוכח גודל מעלת בית מלא ספרים, והיינו, שעוד לפני הלימוד בספרים, יש מעלה בעצם העובדה שזהו בית עם ספרים, שאז ישנה האפשרות ללמוד בהם ולידע את ההלכות כו'.

ובפרט ע"פ דיוק לשון המדרש "בית מלא ספרים", היינו, שזהו כל ענין הבית שהוא מלא בספרים:

לכאורה אינו מובן: איך יתכן שהבית כולו יהי' מלא לגמרי בספרים?! — בפשטות אין כזה בית, שהרי בית צריך שיהי' בו מטה ושולחן וכסא ומנורה (כפי שההנהגה היא בפשטות, ובפרט ע"פ המבואר בזהר¹⁶¹ בענין ד' כלים אלו), ובפרט ע"פ המבואר בהלכות סוכה, שצריכה להיות בדוגמת בית, וצ"ל שם מקום פנוי ל"ראשו ורובו ושולחנו"¹⁶². וא"כ, מהו הפירוש "בית מלא ספרים"??!

והביאור בזה — ע"ד המדובר¹⁶³ בנוגע להלכות שבת:

ענינו של כלי אינו אלא בשביל הדבר שנמצא בתוך הכלי, ולכן, אף שיש צורך במציאות הכלי, כיון שלולי זאת אינה יכולה להחזיק את

(161) ח"ב קלג, א. וראה גם תו"מ חי"ח ע' 305. וש"נ.

(162) ראה סוכה ג, א. (163) ראה שיחת ער"ח מנ"א תשל"ד ס"ד

(תו"מ חע"ז ע' 67).

(157) כג, ב.

(158) ראה לקו"ש חי"א ע' 3. וש"נ.

(159) ראה רמב"ם הלי' ממרים פ"ג ה"ג.

(160) ר"ה כו, ב. כז, א.

הדבר שבתוך הכלי, הרי מציאות הכלי אין לה ממשות; לא נוגע שיש לכלי שיעור שלם, אלא אם הדבר הנמצא בתוך הכלי הוא פחות מכשיעור, ה"ה פטור גם על הכלי¹⁶⁴, אף שלכאורה הרי זה דבר והיפוכו, שהרי סיבת היותה כלי היא בגלל שיש לה שיעור, ואעפ"כ, מתבטל השיעור של הכלי בפ"ע, ואם הדבר שבתוך הכלי אין לו שיעור, אזי פטור גם על הכלי.

ועד"ז הוא הענין של "בית מלא ספרים": יכולים להיות בבית עוד כו"כ ענינים, אבל כאשר האדם בטל אל הספר, אזי כל הענינים שבבית אינם אלא בשביל הספרים, כך, שאע"פ שעומד שולחן וכו', הרי הבית הוא מלא בספרים.

וכאמור, לפי שיטת הרא"ש, מקיימים ע"י הספרים את המצוה השני' שמשה רבינו אמר כאשר "היום מלאו ימי ושנותי", ביחד עם מצות הקהל, שכוללת גם "גרך אשר בשעריך".

כו. ובהתאם לכך, מצוה לפרסם, שכל מי שמדבר וכל מה שיאמר כו' — לא יפגע ח"ו בענינים שיש עליהם אפילו אזהרה אחת, ועאכו"כ ל"ו אזהרות¹⁶⁵, כך, שלא פוגעים בגרים כו'.

ואדרבה — כמדובר לעיל בארוכה¹⁶⁶ שישנו דבר פלא במדרש רות¹⁶⁷ (שמפרשים מתייגעים עליו): "ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה גו'¹⁶⁸, א"ר חסא, אשר באת לחסות תחת כנפיו" — שמפרש מ"ש "אשר באת לחסות תחת כנפיו", שאין זה תואר על מי שאליו נתגירה, אלא זהו טעם שנתנית השכר היא על הענין "אשר באת לחסות תחת כנפיו", שמצד ענין הגיור עצמו (שהוא ענין הכי נעלה, כנ"ל מתשובת הרמב"ם שהגר הוא בנו של מי שאמר והי' העולם) מגיע שכר הכי גדול. וכאשר ישנו גם "הגר אשר בשעריך", הרי זה משלים את האפשרות שהאנשים והנשים והטף יוכלו לשמוע (באופן של "דערהערן"¹⁶⁹) את הקריאה שקורא מלך בישראל "כאילו .. מפי הגבורה שומעה" (כמ"ש הרמב"ם¹³⁵), "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו גו' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת"¹³¹.

ובקרוב ממש נזכה לקיום היעוד "ועבדי דוד מלך עליהם גו'

(164) שבת צג, סע"ב (במשנה). רמב"ם ס"ע 45. וש"נ.

הלי' שבת ספ"ח. (167) רות רבה פ"ה, יב.

(165) ב"מ נט, סע"ב. (168) רות ב, יב.

(166) ראה שיחת ש"פ וילך סכ"ז (לעיל) (169) ראה סה"ש תש"ח ע' 255. וש"נ.

לעולם"170, שאז יהי' הענין ד"רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב"171, "אם .. עשו את השמיטים .. אותה שעה היא מרצה מעשי' להקב"ה .. לפיכך רצית ה' ארצך נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה וכו'"172 — שיקיימו מצות שמיטה מן התורה בכל הפרטים, ולאח"ז יקיימו גם מצות הקהל, ע"י דוד מלכא משיחא, ובקרוב ממש.

* * *

כז. דובר עוד לפני ר"ה173, שדבר נכון שיעשו מעמד ומצב שבו יהיו הענינים של תורה ותפלה וגם צדקה — פעם אחת בחודש אלול, ואח"כ בימי הסליחות, עשרת ימי תשובה, וגם בימי השמחה שלאחרי זה.

מסתמא עשו זאת כמה וכמה, וימשיכו לעשות כן, ובפרט בעשי"ת, שעדיין נשארו ימים אחדים — לכל הפחות פעם אחת, וכל המרבה הרי זה משובח.

כח. ולכן — כרגיל גם בהתוועדות של ששה בתשרי174 — יתנדב עתה כל אחד כפי נדבת לבו הטהור, לטובת חינוך הבנות, שיחנכו אותם בקיום המצוות כולם, החל משלשת המצוות שניתנו במיוחד לנשי ובנות ישראל, ולאח"ז הנה "מצוה גוררת מצוה"175 — יותר ויותר.

ועד שיקויים מ"ש בהפטרה דר"ה "עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אומללה"176, כמדובר פעם בארוכה177 שאין הכוונה לומר דבר שלילי ח"ו אפילו נגד פנינה, שהיתה אשת אלקנה כו', אלא הפירוש הוא שתמורת זה ש"לפנינה ילדים ולחנה אין ילדים"178, כפי' הבעש"ט179 שענינה של "פנינה" קשור עם עניני העולם, ושם יש "ילדים", משא"כ אצל חנה כו' — הנה כל זה הי' לפני ר"ה, אבל אח"כ כשאומרים את ההפטרה דר"ה מסיימים בנבואת חנה (שדבר הוי' הי' בפי'), שכל ילדי ישראל עוברים להנהגה של חנה, ופי' "רבת בנים אומללה" הוא — שהם נכרתים מהנהגה שהיתה אצלם לפני"ז, ומקבלים על עצמם להתנהג כפי שמתנהגים הילדים של זו שהיתה תחילה "עקרה" עד ש"ילדה שבעה".

170	יחזקאל לז, כד-כה.
171	תהלים פה, ב.
172	מדרש תהלים עה"פ.
173	ראה שיחת כ"ה אלול תשל"ד
174	בסופה (תו"מ חע"ז ע' 323 ואילך). וש"נ.
175	ראה גם שיחת וא"ו תשרי דאשתקד
176	סכ"ט (תו"מ חע"ד ס"ע 59 ואילך). וש"נ.
177	175) אבות פ"ד מ"ב.
178	176) שמואל"א ב, ה.
179	177) ראה שיחת וא"ו תשרי תשל"ג סכ"ה
	(תו"מ ח"ע ע' 35). וש"נ.
	178) שם א, ב.
	179) ראה כש"ט בהוספות סמ"ד. וש"נ.

ומר"ה נמשך על כל השנה — שהרי ר"ה הוא בדוגמת ה"ראש" שמנהיג את כל הגוף¹⁸⁰, וכך גם ההנהגות והחלטות של ר"ה מנהיגים את כל השנה כולה — שכל ילדי ישראל (שפועלים גם על אבותיהם ואמותיהם) נעשים טובים יותר מכמו שהיו,

והולכים בהנהגה זו עד "וירם קרן משיחו"¹⁸¹ — לקבל פני משיח צדקנו, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹⁸²,

וכמבואר בספרים¹⁸³, שכשם שבגלות מצרים לא נשאר יהודי אחד ויחידי (משא"כ בגלויות שלאח"ז), כך גם בגלות האחרונה — שעל הגאולה ממנה נאמר¹⁸⁴ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" — לא ישאר יהודי אחד ויחידי בגלות,

וההכנה לזה — שאף אחד ויחידי לא נשאר בגלות הרוחני, כיון ש"ישראל עושין תשובה"¹⁸⁵, וכפס"ד הרמב"ם¹⁸⁶: "ומיד הן נגאלין", ובקרוב ממש.

(ואח"כ אמר:) מסתמא יחלקו פתקאות (עבור המגבית), ובמילא יהי ענין הצדקה; והרי דובר אודות סיום מסכתא בש"ס, שזהו ענין של תורה; ואח"כ תהי' גם ברכת המזון מן התורה, שהיא ענין של ברכה, וכוללת גם ענין של תפלה, ועד לסיום הברכה השלישית: "ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו", ומסיימים "אמן", שבודאי יהי' כן, אלא שהתפלה פועלת שזה יהי' בהקדם ובעגלא דיין, כביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגן בעצמו את הניגון "בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו". אח"כ צוה למנגנים מרוסיה ("די רוסישע מנגנים") לנגן הניגון "נאַשאַ סלוזשאַ" (ולהתחיל מיד בבא הי"ג). ואח"כ ניגן בעצמו את הניגון "צמאה לך נפשי .. כן בקודש חזיתך לראות עוזך וכבודך".

כ"ק אדמו"ר שליט"א ברך ברכת המזון¹⁸⁷, ואח"כ חילק בידו הק' לכל הנאספים שיחיו מ"כוס של ברכה"].

180) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך. ובכ"מ.
 181) שם ב, יו"ד.
 182) בא יו"ד, ט.
 183) ראה גם תו"מ חע"ו ע' 26. וש"נ.
 184) מיכה ז, טו.
 185) סנהדרין צז, ב.
 186) הלי' תשובה פ"ז ה"ה.
 187) לאחרי הבירור שיש עשרה שנטלו ידיהם לסעודה, כנ"ל הערה 1 (החז"ל).

הוספה

בי"ה. יג' תשרי תשי"ז

ברוקלין

הנהלת ישיבת תומכי תמימים דלוד
הנהלת בתי ספר למלאכה,
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם מז' תשרי עם המוסגר בו, ולפלא שאין כותבים אם תכננו איזה תכנית לימי חג הסוכות הבע"ל – עריכת שמחת בית השואבה וכו' שמח"ת וכו'. מובן ששאלתי היא בזה – בהנוגע למסגרת ישיבת תו"ת ולא בהנוגע לצעירי אגו"ח. כן פלא על הנזכר בהפ"כ שכיון ששאלוני ע"ד משרת פלוני ולא עניתי, ה"ז משמע כו' – בה בשעה שכתבתי איזה פעמים שע"ד הרגיל אין עניני לענות בכגון זה, כי זהו תלוי בכמה פרטים שעל הנהלת המוסד, ובנדון דידן הנהלת הישיבה, להחליט על אתר דוקא. וה"ה לשאלת המשכורת וכו'. – בטח כיון שאין מזכירים עדי"ז מתקדמים עניני הבנין.

ב) כל העת לא הזכרתי ע"ד הבא להלן, לרוב פשיטות הדבר, והוא – ע"ד ההשגחה והריחוק הדרוש בין בי"ס לנערים ותלמידיו ובין בי"ס לנערות ותלמיד[ות]יו, בכל זה לגודל ערך הדבר והזהירות המוכרחת בזה תיכף להתחלת הענינים, בודאי יכתבו בפרטיות הכי גדולה אודות זה. ובפרט בקשר עם זה שבכפר חב"ד מתקיים בי"ס לנערות נוסף על הבית רבקה.

בברכת חג שמח ולבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת. נדפסה בימי תמימים" כרך ב ע' 296. תשורה (הלפרין, תשס"ב).
בה בשעה שכתבתי איזה פעמים . . אין עניני לענות בכגון זה: ראה עדי"ז אג"ק ח"ה אגרת א'רמו (ס"ג, ס"ה). ח"י"ב אגרת ד'קלח (ס"ב). ח"י"ג אגרת ד'תרטו (ע' שנט). ובכ"מ.
ההשגחה והריחוק הדרוש בין בי"ס לנערים . . בי"ס לנערות: ראה עדי"ז אג"ק ח"ו אגרת א'תקנו (ס"ח). ח"י"א אגרת ג'תד. ח"י"ג אגרת ד'תרסה (ע' תט). ח"י"ד אגרת ד'תתעו. ובכ"מ.
וראה גם (בנדרו"ד – מוסדות החינוך שבכפר חב"ד) קונטרס "לקט ופרט" (לר"ט בלוי) ח"א ע' צא.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת וכו' ר' מאיר ע"ה
בן הר"ר אהרן ע"ה
נפטר י"ב תשרי, ה'תשנ"ו
פריימן

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות